

0140-0155- SS Pius I - Decretum 'Ut in Die Dominico Pascha Celebretur'

O93, f. 12va; N442, f. 33ra; V630, f. 33rb; I83, f. 69rb; VD38, f. 62ra; SG670, p. 117b; P9629, f. 8r

¹INCIPIIT² EPISTOLA PII PAPAE ECCLESIIIS OMNIBUS MISSA³, UT IN⁴ DIE DOMINICO⁵ PASCHA CELEBRETUR⁶

Omnibus ecclesiis in eadem, qua sumus, fide⁷ et doctrina⁸ manentibus Pius⁹ apostolicae sedis¹⁰ archiepiscopus. Gratias agimus, fratres, deo, quoniam crescit¹¹ fides vestra¹² et abundat caritas uniuscuiusque omnium vestrum <V630, f. 33va> in invicem, ita ut nos ipsi in vobis¹³ gloriemur in ecclesiis dei.

Videte, fratres, videte, ut nemo vos seducat volens in humi<SG670, p. 118a>litate et religione angelorum¹⁴, quae non vidit, ambulans frustra infla<VD38, f. 62rb>tus sensu carnis suae et non tenens caput, ex quo totum corpus <I83, f. 69va> per¹⁵ nexum et coniunctiones¹⁶ ministratum¹⁷ et¹⁸ constructum crescit in augmentum¹⁹ dei, sed induite vos sicut electi²⁰ dei²¹ sancti²² et dilecti viscera misericordiae, benignitatem, humilitatem, modestiam²³, patientiam, supportantes invicem et donantes vobismetipsis, si quis <O93, f. 12vb> habet querelam, et sicut Christus donavit vobis, ita et vos.

Ceterum²⁴ nosse vos volumus, quod pascha domini die dominico annuis temporibus sit celebranda²⁵. Istis ergo²⁶ temporibus Hermes²⁷ doctor fidei et scripturarum²⁸ effulsit^{29 30} inter nos, et licet nos eodem³¹ pascha praedicta die celebraremus³², et quidam³³ inde dubitarent, ad corroborandas tamen animas eorum eidem Herme³⁴ angelus domini in habitu pastoris apparuit et praecepit ei³⁵, ut pascha die dominico ab omnibus celebraretur tempore suo. Unde et vos apostolica auctoritate instruimus omnes eadem³⁶ servare debere, quia et nos eadem servamus, nec debetis³⁷ a ca<SG670, p. 118b>pitate quoquomodo³⁸ dissidere³⁹.

Cavete diligenter omnes, ne quis vos decipiat per <I83, f. 69vb> aliquam astrologiam^{40 41} vel philosophiam^{42 43} et inanem fallaciam <VD38, f. 62va> secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi et non secundum Christum et traditionem rectam. <N442, f. 33rb> In Christo enim habitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter⁴⁴, ut sitis in illo repleti, qui est caput omnis principatus et potestatis. Qui et⁴⁵ hanc sanctam apostolicam sedem omnium ecclesiarum caput esse praecepit ipso dicente⁴⁶ principi apostolorum Petro: Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae⁴⁷ inferi non praevalent adversus eam, et tibi dabo claves regni⁴⁸ caelorum. Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in caelo⁴⁹, et quodcumque solveris super terram, erit solutum et in caelo⁵⁰.

Quid enim prodest illi⁵¹ suo errore⁵² non pollui⁵³, qui consensum praestat erranti⁵⁴? Sine⁵⁵ dubio contra mandata dimittit^{56 57}, et⁵⁸ qui peccat, et qui consensum praestat erranti.

Oves⁵⁹ enim pastorem <V630, f. 33vb> suum non reprobant⁶⁰, <SG670, p. 119a> plebs^{61 62} vero episcopum non accuset, nec vulgus eum argu<I83, f. 70ra>at⁶³, quia non est discipulus super magistrum neque servus⁶⁴ super dominum⁶⁵. Episcopi⁶⁶ autem a deo sunt iudicandi, qui eos sibi oculos elegit, non⁶⁷ a subditis aut pravae vitae homi<VD38, f. 62vb>nibus⁶⁸ arguendi vel accusandi aut lacerandi ipso domino exemplo⁶⁹ dante, quando per seipsum⁷⁰ et non per alium vendentes sacerdotes et ementes eiecit⁷¹ de templo et mensas nummulariorum⁷² proprio evertit⁷³ flagello et eiecit de templo et sicut alibi⁷⁴ per⁷⁵ prophetam loquitur dicens: Deus stetit in synagoga deorum, <P9629, f. 8v> in medio aut[em] deos⁷⁶ discernit⁷⁷. Si quis vero a suo proposito retrorsum exorbitaverit⁷⁸ et iussa⁷⁹ apostolicae sedis⁸⁰ libenter⁸¹ transgressus] fuerit, infamis [efficitur.

Reprobari ergo oportet eorum redargutiones, qui in recta fide suspecti⁸² sunt. Fides autem et con]versatio primum scrutanda [est et⁸³ denuo⁸⁴, qui irreprehensibiles apparuerint, sunt recipiendi, et non prius, quia bonus] homo⁸⁵ testante <SG670, p. 119b> veritatis voce [ex bono⁸⁶ thesauro cordis sui profert bona, et malus⁸⁷ homo] ex malo thesauro cordis⁸⁸ sui profert mala⁸⁹. Ex <I83, f. 70rb> abundantia enim cor[dis] loquitur. Ideo persona et opinio] ac vita uniuscuiusque in⁹⁰ initio⁹¹ rimanda⁹² est, quia boni semper infestantur a malis. Boni enim cum malis, <VD38, f. 63ra> licet mixti sint⁹³ in ecclesia, vix concordari⁹⁴ inveniuntur, quoniam dissimilis est⁹⁵ eorum⁹⁶ cogitatio, voluntas⁹⁷ et actus. Nihil⁹⁸ enim prodest homini ieiunare et orare et⁹⁹ alia religionis bona agere, nisi mens ab iniquitate revocetur¹⁰⁰ et ab obrectationibus¹⁰¹ lingua cohibeatur^{102 103}. Unde ait propheta: Cohibe linguam tuam a malo, et labia tua, ne loquantur¹⁰⁴ dolum, deverte¹⁰⁵ a malo et fac bonum. Nemo enim bonum faciens alteri verbo aut facto nocere vult, quia^{106 107} nec in suspicione¹⁰⁸ debet venire fidelis homo, ut dicat aut faciat ea¹⁰⁹, quae pati non vult, quia omnis suspicio potius repellenda est quam <SG670, p. 120a> approbanda¹¹⁰ <N442, f. 33va> vel recipienda.

Caritas¹¹¹ enim non quaerit, quae sua sunt, sed quae aliorum, quia unius causa multorum¹¹² non est praeferenda¹¹³. Sectamini caritatem, aemulamini spiritualia. Caritas <V630, f. 34ra> autem patiens¹¹⁴ est, benigna¹¹⁵ est. Caritas <I83, f. 70va> non¹¹⁶ aemulatur¹¹⁷, non agit¹¹⁸ perperam¹¹⁹, non inflatur¹²⁰, non est ambitiosa¹²¹, non¹²² quaerit, quae sua sunt, non irritatur¹²³, non cogitat malum, non gaudet super iniquitatem,

congaudet autem veritati, omnia <VD38, f. 63rb> suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Caritas numquam excedit^{124 125}.

Semper rogo vos, ut deteriora reiciatis¹²⁶ et meliora perficiatis, quia nos non spiritum¹²⁷ mundi accepimus, sed spiritum¹²⁸, qui ex deo est, ut sciamus, quae a deo donata sunt nobis, et ea sectamini¹²⁹ indifferenter¹³⁰.

Data¹³¹ VII¹³² KI¹³³.¹³⁴ Aprilis Claro et Severo¹³⁵. cc. consulibus.

O93, f. 12vb; N442, f. 33va; V630, f. 34ra; I83, f. 70 va; VD38, f. 63rb; SG670, p. 120a; P9629, f. 8v

1 In P9629 sind einige Passagen des Briefes wegen Beschädigung der Handschrift nicht lesbar; diese sind im Text durch [...] gekennzeichnet

2 *Überschrift*] EPISTOLA PII PAPAE QUOD PASCHA DIE DOMINICA SIT CELEBRANDUM ET QUOD PASTORES AB OVIBUS NON SINT LACERANDI VEL CONCULCANDI SG670

3 MISSA *fehlt* V630

4 IN *fehlt* V630; P9629

5 DOMINICA I83

6 CELEBRETUR] CELECRETUR DECRETA PII PAPAE P9629

7 *fide korr. aus fidem* P9629

8 doctrinam O93

9 pius *korr. aus pus* V630

10 sedis *korr. aus dis* O93

11 supercrescit *korr. aus crescit* SG670

12 nostra I83

13 vobis *korr. aus nobis* V630; nobis P9629

14 angelorum] angelica loqui SG670

15 *am Rande* perligaturam et vinculum VD38

16 coniunctiones] coniunctione si I83; coniunctione SG670

17 sumministratum SG670

18 et constructum *fehlt* SG670

19 *am Rande* incrementum VD38

20 electi *korr. aus electis* VD38

21 die sancti] sancti die VD38

22 sancti *fehlt* SG670

23 *am Rande* temperantiam VD38

24 *am Rande* Quo die pascha celebretur P9629; *am Rande* De sancto ermeto I83

25 celebrandum VD38; SG670

26 ergo temporibus] temporibus ergo P9629

27 *am Rande* proprium nomen VD38

28 scripturarum O93; scripturarum *korr. aus* scripturam V630

29 *am Rande* resplendit VD38

30 fulsit SG670

31 eidem *korr. aus eodem* P9629; eidem I83; idem VD38; SG670

32 celebremus V630; celebraremus *korr. aus* celebremus VD38; celebraremus *korr. aus* celebramus SG670

33 quidam *korr. aus* quibus P9629

34 ermeti I83; hermeti SG670

35 ei *fehlt* VD38

36 eadem servare debere, quia et nos eadem *korr. aus* eadem V630

37 debetis *korr. aus* debemus V630

38 *am Rande* aliquo modo VD38

39 discedere VD38

40 *am Rande* astrologia dicitur ars in qua de cursu astrorum disputatur VD38

41 astralogiam I83; VD38

42 *interlinear* filosphorum astutiam VD38

43 philosophiam] philosophiam proprię amor dicitur sapientię VD38

44 *am Rande* veraciter VD38

45 et *fehlt* SG670

46 dicente principi *korr. aus* dicente N442

47 *am Rande* porte inferi peccata sunt VD38

48 regni *korr. aus* regi O93

49 caelis I83

50 caelis I83
51 illi *korr. aus illo* O93
52 errore non *korr. aus errore* SG670
53 *am Rande* sordidari VD38
54 erranti *korr. aus errante* O93
55 Sine dubio contra mandata agit, et qui peccat, et qui consensum praestat *fehlt* V630
56 *am Rande* pugnat VD38
57 agit V630; I83; dimicat VD38
58 et qui peccat, et qui consensum praestat *fehlt* SG670
59 *am Rande* Non accusandos episcopos a plebis suis P9629
60 reprehendunt *korr. aus rephendant* SG670
61 *am Rande* Ut episcopus non calumpnietur I83
62 ples O93
63 arguet O93; P9629; arguatur *korr. aus arguantur* N442
64 servum O93
65 dominum] dominum suum VD38
66 Episcopi autem *korr. aus Episcopi* SG670
67 non a] nam a *korr. aus nam* V630; nam P9629; nam a VD38
68 hominibus] hominibus non sunt *korr. aus hominibus* V630; hominibus] hominibus non sunt VD38
69 exemplum *korr. aus exemplo* V630; exempla I83; exemplum VD38; SG670
70 semetipsum SG670
71 eicit I83
72 nummulariorum SG670
73 *am Rande* deiecit VD38
74 alibi per *korr. aus alibi* O93
75 per *fehlt* VD38
76 deus I83
77 discernunt O93
78 *am Rande* declinaverit VD38
79 iussum V630
80 sedis *korr. aus sedes* O93; V630
81 libenter *fehlt* I83; SG670
82 *am Rande* dubii VD38
83 et denuo] dein vero SG670
84 *am Rande* iterum VD38
85 bono I83
86 bone O93
87 mali O93
88 cordis sui *fehlt* I83; VD38; SG670
89 malum O93
90 in initio] inimici SG670
91 interiori VD38
92 rimanda] rimandantha *korr. aus rimandatha* VD38
93 sint in *korr. aus sint* O93
94 concordare *korr. aus concordari* V630; concordare SG670
95 est eorum *korr. aus est* SG670
96 eorum *fehlt* I83
97 vovoluntas V630
98 Nihil enim *korr. aus Nihil* P9629
99 et alia *fehlt* SG670
100 *am Rande* retrahatur VD38
101 hoctrectationibus O93
102 *am Rande* comprimatur VD38
103 cohibeatur *korr. aus cohibetur* N442; V630; coerceatur SG670
104 loquantur *korr. aus loquatur* VD38
105 Diverte V630; SG670
106 quia *korr. aus qui* O93
107 quia nec] quanto minus *korr. aus quanto* V630
108 suspicionem V630; VD38; SG670
109 eo O93

- [110](#) adprobendam *VD38*
[111](#) Caritas enim *korr. aus Caritas P9629*
[112](#) multorum] multorum ore *VD38*
[113](#) perferenda *N442*; proferenda *I83*; *VD38*
[114](#) *am Rande* patiens est ut sustineat mala *VD38*
[115](#) *interlinear* qui tribuit sua *VD38*
[116](#) *am Rande* invidet *VD38*
[117](#) emulator *O93*
[118](#) ait *O93*
[119](#) *interlinear* perverse *VD38*
[120](#) *interlinear* superbit *VD38*
[121](#) *interlinear* cupida avara *VD38*
[122](#) *am Rande* subauditur tatum quia sicut propriam sic aliorum desiderat salutem *VD38*
[123](#) *interlinear* incitat ad malum *VD38*
[124](#) *am Rande* peccat transgreditur *VD38*
[125](#) excidit *V630*; *P9629*; excidet *korr. aus* excidit *SG670*
[126](#) reiciatis] non revocetis *I83*; respuatis *VD38*; non renovetis *SG670*
[127](#) spiritu *I83*; *VD38*
[128](#) spiritu *I83*
[129](#) *am Rande* imitamini *VD38*
[130](#) *am Rande* cotidie iugiter *VD38*
[131](#) Dato *VD38*
[132](#) VIII *N442*; *I83*; *VD38*; *SG670*
[133](#) idus *V630*
[134](#) Kl. Aprilis Claro et Severo cc. consulibus] Kl. APR. claro et severo v. c. cs. *SG670*
[135](#) Severo] severo vv. *N442*